

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΑΞΗ Β΄

Ημερομηνία: Τρίτη 12 Ιουνίου 2012

Ώρα: 10:15΄ - 12:15΄

Ονοματεπώνυμο: Τμήμα: Αρ:.....

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ

(4 μονάδες)

Να απαντήσετε ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ και στις δύο (2) ερωτήσεις.

1. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο αριθμό της στήλης Β΄.

Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα σημείο.

<u>ΣΤΗΛΗ Α΄</u>	<u>ΣΤΗΛΗ Β΄</u>
Α. Φώτιος	1. Θέματα
Β. Χριστόγραμμα	2. Μυριόβιβλος
Γ. Αλέξιος Α΄	3. Ανθέμιος και Ισίδωρος
Δ. Αγία Σοφία	4. Μονόγραμμα του Χριστού
	5. Χρυσόβουλο

(4 x 0,5 μον. = 2 μον.)

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι ορθό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «ορθό» ή «λάθος» δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

α. Ο Ιουστινιανός ανέστειλε τη λειτουργία της Νεοπλατωνικής Ακαδημίας των Αθηνών (529 μ.Χ).

β. Στη Μάχη του Ματζικέρτ οι Βυζαντινοί πολέμησαν κατά των Νορμανδών.

γ. Οι εκστρατείες του Ηράκλειου κατά των Περσών είχαν έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα.

δ. Η Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος (431 μ.Χ) αναγνώρισε την Εκκλησία της Κύπρου ως ανεξάρτητη και αυτοκέφαλη.

(4 x 0,5 μον. = 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: (6 μονάδες)

**Να απαντήσετε σε ΔΥΟ (2) ΜΟΝΟ από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.**

1. Να γράψετε **κατατοπιστικά σημειώματα** για τα πιο κάτω:
 - α. Εικονομαχία (μον.1)
 - β. Διάταγμα των Μεδιολάνων (μον.1)
 - γ. Ακριτικά τραγούδια (μον.1)

2. α. Να γράψετε δύο (2) συνέπειες της Άλωσης της Πόλης από τους Οθωμανούς Τούρκους (1453 μ.Χ). (μον.1)

β. Να γράψετε τέσσερις (4) προσφορές του Βυζαντινού κόσμου και πολιτισμού στη Νεότερη Ευρώπη. (μον.2)

3. Να εξηγήσετε τι ήταν οι Σταυροφορίες. Να γράψετε τους παράγοντες που επηρέασαν τη διαμόρφωσή τους και ποια Σταυροφορία είχε σχέση με την Κύπρο. (μον.3)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: (6 μονάδες)

**Να απαντήσετε σε ΔΥΟ (2) ΜΟΝΟ από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.**

1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις

Να γράψετε:
 - α. Ποιοι ήταν οι δυνατοί και ποιες ήταν οι επιδιώξεις τους. (μον.1)

 - β. Ποια σημασία είχε για το κράτος η διατήρηση και προστασία της τάξης των ελεύθερων αγροτών από την αρπακτική συμπεριφορά των δυνατών. (μον.2)

Οφέλη από την ύπαρξη των μικροκαλλιεργητών (Νεαρά του 934)

Η εξουσία τέτοιων ισχυρών προσώπων αύξησε υπερβολικά τη μεγάλη τालαιπωρία των φτωχών, διότι [οι δυνατοί] με το πλήθος των οικόσιτων υπηρετών τους, των μίσθαρνων οργάνων τους και των άλλων παρατρεχάμενων και ακολουθών τους προκάλεσαν βίαιες επιθέσεις, διώξεις, αγγαρείες (υποχρεωτική προσφορά υπηρεσιών), άλλες θλίψεις και στενοχώριες (στους φτωχούς) και προξένησαν μεγάλη καταστροφή στο κοινό συμφέρον [...]. Αλλά η ύπαρξη πολλών μικροϊδιοκτητών προσφέρει μεγάλα οφέλη στο κράτος, καθώς αυτοί πληρώνουν φόρους και παρέχουν στρατιωτικές υπηρεσίες στο κράτος. Τα οφέλη αυτά θα εκλείψουν, αν μειωθεί ο αριθμός των μικροκτηματιών. Όσοι λοιπόν είναι επιφορτισμένοι με τη δημόσια ασφάλεια πρέπει να απαλλαγούν από τους ταραξίες, να απομακρύνουν τα ενοχλητικά στοιχεία και να διασφαλίσουν τη δημόσια σωτηρία.

N. Svoronos, *Les nouvelles des empereurs Macedoniens ...*, έκδ. Π. Γουναρίδης, Ε.Ι.Ε./Κ.Β.Ε-ΜΙΕΤ, Αθήνα 1994, 85.

2. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις

Να γράψετε:

α. Ποιο γεγονός είναι γνωστό ως Σχίσμα των δύο Εκκλησιών.

(μον.1)

β. Ποιες ήταν οι διαφορές μεταξύ των δύο Εκκλησιών.

(μον.2)

Επιστολή του Μιχαήλ Κηρουλαρίου για τις διαφορές με τους Λατίνους

Πρέπει να ξέρεις ότι οι Ρωμαίοι δεν έχουν χτυπηθεί από ένα μόνο βέλος (πλάνη), δηλ. τα άζυμα, αλλά πολλά και διάφορα βέλη, που πρέπει να απομακρύνουμε. [...] Στο άγιο σύμβολο [της Πίστεως] κάνουν την ακόλουθη κακόβουλη και επικίνδυνη προσθήκη: «Και εις το Πνεύμα το άγιον, το κύριον και ζωοποιόν, το εκ του Πατρός και Υιού εκπορευόμενον.[...] Οι επίσκοποι τους φοράνε δαχτυλίδι στο χέρι τους, σαν να έχουν τάχα παντρευτεί την εκκλησία, και λένε ότι φοράνε τον αρραβώνα. Επιπλέον, πηγαίνουν στον πόλεμο και βάνουν τα χέρια αλλά και τις ψυχές τους με αίμα, φονεύοντας και φονευόμενοι.

Acta et scripta [...] de controversio ecclesiae Graecae et Latinae [...], έκδ. C. Will, *Λειψία-Marburg* 1861, 180-182.

3. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα πιο κάτω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις

α. Να εξηγήσετε τι ήταν οι αιρέσεις.

(μον.1)

β. Να γράψετε πώς χαρακτήριζε και πώς αντιμετώπιζε η αυτοκρατορική εξουσία τους αιρετικούς και πώς οι αιρετικοί την κεντρική εξουσία.

(μον.2)

I. Ο Θεοδοσίος Α' για τους αιρετικούς

Επιθυμούμε όλοι οι λαοί τους οποίους κυβερνά το κράτος της γαληνότητάς μας να ασκούν τη θρησκεία την οποία ο θεός απόστολος Πέτρος [...] παρέδωσε στους Ρωμαίους [...], για να πιστεύουμε τη μια θεότητα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος [...] και ευσεβή Τριάδα. Διατάζουμε λοιπόν όλοι όσοι ακολουθούν αυτό το νόμο να αποκαλούνται καθολικοί χριστιανοί [Σημ.: Ο όρος καθολικοί δηλώνει τους Χριστιανούς που δέχονται τις αποφάσεις των συνόδων και αντιτίθενται στις αιρέσεις]. Οι άλλοι όμως, τους οποίους θεωρούμε ανόητους και μανιώδεις, αυτοί να υπομένουν την ατιμία του αιρετικού δόγματος, οι τόποι των συγκεντρώσεών τους να μην ονομάζονται εκκλησίες και να τιμωρούνται πρώτα από τη θεία εκδίκηση και έπειτα από την τιμωρία της δικής μας ισχύος, την οποία λάβαμε από θεία ευδοκία.

Θεοδοσιανός Κώδικας, XVI, 1. 2, C. Mango, Βυζάντιο: Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης, μετ. Δ. Τσουγκαράκης, Αθήνα 1988, 108.

II. Πώς είδαν οι Μονοφυσίτες την πολιτική του Ηράκλειου

Ο Ηράκλειος δεν επέτρεπε στους Ορθόδοξους (Σημ.: Ο συγγραφέας, μονοφυσίτης ο ίδιος, αποκαλεί Ορθόδοξους τους οπαδούς της αίρεσης αυτής) να παρουσιαστούν μπροστά του και δεν δεχόταν τα παράπονά τους για τις εκκλησίες που τους είχαν αφαιρεθεί. Για το λόγο αυτό, ο θεός της εκδίκησης [...], βλέποντας τη σκληρότητα των Ρωμαίων που σ' όλη τους την επικράτεια λεηλατούσαν σκληρά τις εκκλησίες μας και τα μοναστήρια μας και μας καταδίκάζαν ανελέητα, έφερε από το νότο τους γιους του Ισμαήλ (Αραβες), για να μας ελευθερώσουν από την κακία, την οργή και τον σκληρό φανατισμό των Ρωμαίων εναντίον μας.

Μιχαήλ ο Σύρος, II/2, 412-413, C. Mango, Βυζάντιο, 118

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: (4 μονάδες)

Να απαντήσετε σε ΔΥΟ (2) ΜΟΝΟ από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δυο (2) μονάδες.

1. Να γράψετε τι ήταν το «Κοινόν των Κυπρίων» και ποια υπήρξε η συμβολή του.
(μον.2)
2. α. Να εξηγήσετε τι ακριβώς ήταν οι χρονογραφίες (12^{ος} - 15^{ος} αι. μ.Χ.),
β. Να γράψετε ποιοι ήταν οι συγγραφείς των δύο κυπριακών χρονογραφιών της συγκεκριμένης περιόδου, την ιστορική περίοδο που καλύπτει η καθεμιά καθώς και τη σημασία τους.
(μον.2)

3. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις

Να γράψετε ποια υπήρξε η αφορμή και ποιες οι συνέπειες της κατάληψης της Κύπρου από τους Γενουάτες.

(μον.2)

Οι όροι των Γενουατών για την Αμμόχωστο

«Τότε οι Γενουάτες πέτυχαν να έλθουν σε συμφωνία με το Βασιλιά Ιάκωβο, της οποίας οι όροι ήσαν πολύ επιζήμιοι για το Βασίλειο (...) πέτυχαν τη συμφωνία που ήθελαν: Να κατέχουν το λιμάνι της Αμμοχώστου και την ίδια την Αμμόχωστο να την κρατούν σαν ενέχυρο για τις 900.000 χρυσά δουκάτα (μέχρι που ο Βασιλιάς θα 'βρισκε τα χρήματα για να την πάρει πίσω). Και να κατέχουν και μια έκταση δυο милίων γύρω από την πόλη, στην οποία μόνο ο Βασιλιάς κι οι Ιππότες του (θα συνέχιζαν να κατέχουν τα χωριά) και τα κτήματά τους και να είχαν τα εισοδήματά τους. Όμως τα προϊόντα θα πωλούνταν στην Αμμόχωστο. (Επίσης, η Γενουατική Δικαιοσύνη, να ισχύει στην ακτίνα των δυο милίων.) Και τα καράβια να μη δικαιούνται να χρησιμοποιούν άλλο λιμάνι παρά μόνο εκείνο της Αμμοχώστου εκτός από τα καράβια που έρχονται από την Τουρκία, τα οποία να αράζουν στην Κερύνεια (...). Και συμφώνησε (ο Κοντοσταύλης) να πληρώσει προκαταβολικά 100.000 δουκάτα και άφησε σαν όμηρο τον αγαπημένο του γιο που λεγόταν Ιανός που γεννήθηκε στη Γένουα...»

(Μαχαιρά, Λ (1982), 613, σσ.471. 473,
μετάφραση Α Παυλίδη, εκδόσεις Φιλόκυπρος 1982)